

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'educació

Memòria del Treball de Fi de Grau

Creativitat i ensenyament de llengua catalana: una proposta d'intervenció transversal a partir de la gastronomia

Antoni Marí Martin

Grau d'Educació Primària

Any acadèmic 2019-20

DNI de l'alumne: 78220188V

Treball tutelat per Mercè Picornell Belenguer

Departament de Filologia Catalana i Lingüística General

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació

Autor		Tutor	
Sí	No	Sí	No
☐	☐	☐	☐

Paraules clau del treball:

Creativitat, dieta mediterrània, llengua catalana, activitats interdisciplinàries

Resum:

Aquest treball tracta de mostrar que a partir del foment de la creativitat es poden fer tot tipus d'activitats innovadores a l'hora d'ensenyar llengua catalana. Ho faré utilitzant com a fil conductor la gastronomia i, en concret, la dieta mediterrània. Aquesta creativitat pot ésser duita a terme per els mestres quan preparen les activitats o per els alumnes quan l'estan duent a terme. En tot cas, el docent ha de ser un guia per tal que em surtin els resultats.

La primera part del treball presenta el marc teòric. Aquí es poden veure diferents definicions de creativitat. Les compara amb tot el que em diu el currículum, cosa que permet extreure conclusions que ajudaran al desenvolupament del treball.

La segona part del treball es centrarà en una entrevista a la mestra del català de l'escola on es presentaran les activitats a mode d'introducció, per tal de situar el context del centre i saber quins aspectes són més necessaris plantejar i quins no tant.

Finalment ve la part més important. A la part final es presentaran les activitats que es realitzaran a l'escola i una vegada realitzades se'n farà una valoració per tal de saber quins aspectes caldria millorar i quins m'han sorprès de manera positiva de les activitats.

Paraules clau: Creativitat, dieta mediterrània, llengua catalana i activitat interdisciplinar.

Abstract:

This research tries to show that from the promotion of creativity, all kinds of innovative activities can be done when teaching Catalan, using the Mediterranean diet as a common thread. This creativity can be carried out by the teachers as they prepare the activities or by the students when they are completing them. In any case, the teacher must be a guide to get the results.

The first part of the assignment is about the theoretical framework, where from the different definitions of creativity that we find will help with the development of the paper and to be able to draw some conclusions.

The second part of the assignment is focused on an interview with the Catalan school teacher where the activities will be presented later as an introduction in order to put us in the context of the center and to know what things are must needed to be raised and which ones are not.

And last but not least, the final part of the assignment consists of the activities that will take place in the school and once they have been evaluated, we will evaluate what things need to be improved and what things have surprised us in a positive way.

Key words: Creativity, Mediterranean diet, Catalan language and interdisciplinary activity.

Índex

1.	Introducció	Pàg. 5
2.	Marc teòric: la creativitat en l'ensenyament.....	Pàg. 7
3.	Observació inicial	Pàg. 15
3.1.	Context de l'escola.....	Pàg. 15
3.2.	Entrevista prèvia.....	Pàg. 17
4.	Proposta d'intervenció: activitats presentades al centre.....	Pàg. 19
4.1.	Explicació.....	Pàg. 21
4.1.1.	Activitats prèvies.....	Pàg. 21
4.1.2.	Activitats desenvolupades.....	Pàg. 22
4.1.3.	Activitats posteriors.....	Pàg. 27
4.2.	Valoració de les activitats.....	Pàg. 28
5.	Conclusions	Pàg. 37
6.	Bibliografia	Pàg. 38
7.	Annexos.....	Pàg. 40

1. Introducció

En aquest treball, m'ocuparé del tema de la creativitat i de com es fa present no només en l'art sinó també en els nostres usos quotidians. Per això, posant el focus en l'àrea de la llengua i literatura catalana, segueixc un fil conductor, el qual serà "la dieta mediterrània" ja que aquesta em permet unir les activitats que presentaré posteriorment a l'escola. A partir d'aquesta idea apareixen conceptes com la multiculturalitat, molt present a aquest centre, o les activitats multidisciplinars, que seran molt importants en les activitats presentades. He decidit fer el treball sobre aquest tema perquè, veient que hi havia tants treballs i investigacions fets sobre l'ensenyament de la llengua catalana, vaig voler triar algun aspecte que encara no s'hagués tractat o si s'ha tractat, enfocar-la des d'un altre punt de vista. Així doncs, em va sorgir la idea de treballar la creativitat, ja que com he pogut observar a les diferents pràctiques que he fet, és a partir de l'acció de potenciar la creativitat dels infants quan aquests aprenen més i millor. Això succeeix perquè són participants de l'activitat en primera persona, arribant al punt en què es converteixen en els creadors d'aquesta. Llavors, per tal d'aportar dades per a la comprovació d'aquesta hipòtesi, em va sorgir la idea de vincular creativitat, llengua i gastronomia i desenvolupar-ho al meu Treball de Final de Grau. Pel que fa a la dieta mediterrània, he decidit triar aquest contingut com a fil conductor perquè és el tema principal que fan servir a l'escola com a projecte comú de tot el centre on presentaré les activitats (CEIP Llevant) ja que, d'aquesta manera, els nins i nines comencen a treballar a partir d'un objectiu comú diferents conceptes a diferents nivells, en aquest cas, la llengua catalana. El tema de la gastronomia em permetrà apropar als infants a la creativitat i les activitats multidisciplinars a partir d'un concepte molt conegut per ells, com és el menjar. Com que el menjar forma part del seu dia a dia, els serà més fàcil entendre els conceptes i pensar de forma creativa que no pas si fos un tema del qual no han sentit a parlar mai o no tenen tan integrat. Per altra banda, la dieta mediterrània m'ajuda a mostrar els llaços d'unió que hi ha entre els diferents països i cultures. Aquest és un centre amb molts infants nousvinguts o de família d'origen migrant, majoritàriament procedents del Marroc (país que es troba a la mar Mediterrània), per tant, un tema que ens uneix molt és el tipus d'alimentació que tenim, això m'ajudarà a tractar el respecte a les costums i creences de tothom a partir del català amb activitats creatives.

Abans de començar amb la part pràctica del treball faré una recerca per tal de fomentar la creativitat a partir de definicions de diferents autors la meua percepció sobre creativitat, literatura o cuina; cercant així també, la relació que tenen entre elles i com es poden treballar conjuntament. Una vegada fet el marc teòric pas a desenvolupar la resta del treball. Aquest consisteix a presentar una sèrie d'activitats a un centre en concret (CEIP Llevant) en les quals es potencia la creativitat a l'hora d'ensenyar la llengua catalana. Totes aquestes activitats seguiran un fil conductor que, com he dit abans, serà "la dieta mediterrània". L'objectiu principal, a part de potenciar aquesta creativitat en els alumnes i mestres, és el de mostrar a les escoles que es pot seguir un model creatiu per a tot el centre. Així doncs, intentaré presentar una activitat per nivell, de tal manera que hi haurà sis activitats. Aquestes s'aniran complicant en funció del curs en què es presentin. Serà així, primer de primària el curs més bàsic i sisè el més elaborat.

Abans d'aplicar la proposta d'intervenció, s'ha realitzat una entrevista prèvia a la mestra que imparteix l'assignatura de llengua catalana al CEIP Llevant que ha servit per saber cap a on han de tirar les activitats que s'han de presentar i poder-les adaptar al nivell de l'alumnat. A aquesta entrevista es demana sobretot com treballen el tema de la creativitat al centre per saber si hi ha molta feina per millorar o ja estan avançats en aquest tema. A partir de les conclusions d'aquestes preguntes es farà un tipus d'activitat o un altre. D'aquesta manera es veurà quines són les mancances que hi ha al centre pel que fa a la creativitat a l'hora d'ensenyar la llengua catalana i s'intentaran mostrar exemples d'activitats que es poden fer per tal de donar idees per superar aquestes mancances.

Així doncs, per una banda podem dir que aquest és un treball que parteix d'un procés de recerca d'informació sobre creativitat a les classes de llengua catalana a partir d'una entrevista. Per altra banda, és un treball innovador i emprenedor perquè es presenten una sèrie d'activitats creatives que es quedaran a l'escola per tal de millorar la creativitat dels alumnes i mestres.

S'ha de tenir en compte que el CEIP Llevant és una escola situada a Inca on hi ha un gran percentatge d'immigració. A aquesta escola el 98% de l'alumnat és immigrant, això fa que sobretot als primers cursos d'escolarització, és a dir, infantil i primer cicle de primària, el nivell sigui una mica més baix perquè els infants encara no han tingut cap tipus de contacte amb la llengua catalana i en molts casos amb la cultura espanyola. Més enllà del problema de l'idioma, cosa que es soluciona amb el pas del temps, una gran part dels infants solen tenir

alguna ACI. Aquesta característica particular en condiciona la metodologia de l'escola, i fa que les classes hagin de ser més creatives i innovadores. És per aquest motiu que he triat aquest centre. Com que ja estan iniciats en el tema de la creativitat, els serà més fàcil comprendre el treball que vull fer i si hi ha algun aspecte en el que els pugui ajudar en faran un major profit que no pas a altres centres on no potser seria més difícil dur a terme de manera profitosa aquests tipus d'activitats.

2. Marc teòric

Per entrar en el context del treball hem de tenir clar que és la creativitat i per què és tan important fomentar-la a l'hora d'ensenyar, sobretot durant els primers anys d'aprenentatge, és a dir, durant l'escolarització infantil i primària.

En termes generals, podríem dir que la creativitat és el fet de tenir idees noves que no han estat copiades i que em seran útils per aconseguir allò que volem. Actualment, la Real Academia Española (RAE), defineix la creativitat com la facultat de crear o la capacitat de creació. Per al desenvolupament del treball em centraré més en la segona definició (capacitat de creació). La mateixa RAE defineix la paraula crear de la següent manera: "Producir algo de la nada". Per altra banda, el diccionari de la llengua catalana (DIEC) defineix la creativitat de la mateixa manera que la RAE però afegeix un concepte nou, que és el de la creativitat lingüística. El DIEC la defineix de la següent manera: "Capacitat que té un parlant de produir i entendre un nombre infinit d'oracions a partir d'un conjunt d'elements i de regles de combinació finits". A aquesta definició ja veim que ajunta els dos conceptes principals que volem treballar, que són la creativitat i la llengua catalana. Així doncs, com més domini tinguin els alumnes sobre la llengua catalana, més capaços seran de produir textos i activitats creatives. Si més no, la creativitat es pot veure des de diferents punts de vista i són molts els autors que n'han fet la seva definició.

Max Ernst (1982:198) diu: "La creatividad es aquella capacidad maravillosa que recoge realidades diferentes entre sí y saca una chispa con su yuxtaposición". Aquesta, és una definició molt encertada ja que nosaltres no inventem res que no existeix ja, sinó que el que fem és agafar petites coses que coneixem i les juntem o separem per crear-ne de noves. Per altra banda, Riascos Martínez (1984:10) diu: "L'home creatiu es caracteritza essencialment per superar les limitacions pròpies i de determinats contextos". Entenem, així, que per a ser

creatius hem de sortir de tot allò que ens és familiar i mirar més enllà. Un altre autor que parla sobre creativitat és José María Ricarte (2000:16) qui diu: “La creativitat es reconeix per la novetat i les seves produccions”. Per tant, allò creatiu és allò que és nou, que no s’ha vist mai i ens sorprèn el que s’ha pogut arribar a fer.

Com hem pogut veure hi ha moltes definicions de creativitat encara que totes tracten conceptes similars. Veiem que la creativitat vol dir innovació i que està relacionada amb la intel·ligència, el descobriment i la originalitat.

Però, i la creativitat i la llengua, estan relacionades? I la creativitat i la cuina? És factible treballar la llengua catalana amb un fil conductor com el de la dieta mediterrània? Segons la meua opinió, clar està que sí. Penso que tots els artistes, (escriptors, poetes, cantautors...) han de ser genis creatius ja que per compondre cançons, escriure novel·les i poemes s’ha de tenir molta imaginació i creativitat. En el cas dels artistes a part d’aquesta imaginació i creativitat han de tenir un gran domini de la llengua escrita i parlada. En literatura, ser creatius és bàsic. Les grans novel·les solen estar plenes de descripcions de paisatges, ésser vius i imaginaris que surten de la imaginació d’una persona que les ha creades a la seva ment i les ha traslladat al paper. Això és un clar exemple de creativitat, per tant, com més la potenciem des de petits més capacitat creativa tendran en el futur.

Pel que fa a la cuina també està clar que està relacionada amb la creativitat. Actualment, està molt de moda el model de cuina creativa o cuina fusió. Aquest model, com el seu nom indica, està basat en la creativitat i en el fet de mesclar diferents aliments per trobar gustos nous. Aquests aliments solen ser propis de la dieta mediterrània, encara que estan mesclats amb plats i ingredients d’altres cultures i països. Així doncs, es pot veure com agafa un sentit el fet d’adjuntar la dieta mediterrània amb la creativitat per a dur a terme les activitats a l’escola. D’aquesta manera, Víctor Pérez (2013:23), al seu llibre *Cocina creativa o de autor* (2013) diu: “...influenciada en gran medida por la dieta mediterránea, una cocina variada y colorida, a base de platos de todas la nacionalidades, equilibrados y bajos en grasas”. Aquí es veu una petita definició de la cuina creativa on es pot observar que introdueix la dieta mediterrània, fet que serà molt important pel desenvolupament del treball més envant.

Si cerc la definició de literatura a la RAE em surt que la literatura és “El arte de la expresión verbal”. En canvi, en el DIEC em surt la següent definició: “Art d’escriure i de llegir, coneixement de tot el que ha estat escrit”. A les dues definicions diuen que la literatura és art, és a dir, és una capacitat o habilitat de fer alguna cosa. Això m’indica que per fer literatura

hem de tenir una habilitat, en aquest cas una habilitat amb la paraula escrita. En aquest cas no em diu res sobre la creativitat però, clar està, que si volem fer una bona literatura, hem de ser creatius i tenir una habilitat mental per inventar històries o trobar les paraules adequades per expressar el que es vol transmetre. Més enllà, quan escrivim tractant de buscar un efecte addicional a la comunicació, o buscant un punt d'originalitat que distingeixi el nostre text d'altres discursos similars, estem practicant escriptura creativa.

Powel Jones, (1973:64) diu: “Sols un nin amb idees és capaç d’escriure de forma creadora” i José María Toro Alé (1983:264) afegeix: “Es tracta, doncs, d’enriquir al màxim les vivències experiencials del nin i possibilitar la seva expressió creativa mitjançant procediments lúdics que donin peu a la necessitat expressiva del subjecte”. Així doncs, si volem que llengua i creativitat estiguin connectades, nosaltres, com a docents, hem d’intentar reforçar al màxim la creativitat dels nins i nines que tenim forçant-los a que tinguin la necessitat d’expressar allò que volen contar i ho plasmin al paper. Una vegada que hem aconseguit això, només em cal fomentar la creativitat per tal que quan tinguin aquesta necessitat d'expressar-se, ho facin creativament.

Pel que fa a la gastronomia el DEIC la defineix com: “Coneixement de tot el que té a veure amb la cuina, l’elaboració i composició dels plats, l’art de degustar i apreciar els menjars i les begudes”. Com veim, a la definició de gastronomia torna a sortir la paraula *art*, igual que la literatura, paraula que hem relacionat amb la creativitat. D’aquesta relació de gastronomia i creativitat surt la cuina creativa, terme del qual he parlat anteriorment, qui molts associen a Ferran Adrià. Llavors, com veim, la cuina i la creativitat estan relacionades i, per tant, ho aprofitaré per tal de seguir el fil conductor de les activitats i crear activitats on, a partir de la llengua catalana, tractin el tema de la dieta mediterrània, posteriorment explicada.

Francisco Alonso, (2001:51) diu: “A diferencia de otras disciplinas artísticas como música, teatro, cine, pintura, en el campo de la escritura creativa hay un hueco legal y académico: no se reconoce el aprendizaje de la escritura literaria ni su enseñanza. La consecuencia es que se niega un lugar para aprender”. Aquí, podem veure la falta de coneixença o de motivació cap als docents a incentivar la creativitat. La llei no obliga a ser creatius, és una opció que tria el docent i que si vol complir-la ha de cercar les seves pròpies estratègies per fer-ho. D’aquesta manera, fa fer més feina als mestres, però en facilita els objectius.

Anem a veure què diu el currículum de les Illes Balears sobre creativitat en els seus apartats.

Pel que fa al currículum general podem veure que la paraula *creativitat* està esmentada de manera literal dues vegades. Al primer lloc on la podem trobar és en els objectius generals. Aquí diu que, segons l'article 4, uns dels objectius generals és: “Desenvolupar hàbits de treball individual i d'equip, d'esforç i de responsabilitat en l'estudi, així com actituds de confiança en si mateixos, sentit crític, iniciativa personal, curiositat, interès i *creativitat* en l'aprenentatge i esperit de superació i emprenedor”. Així doncs, ja està dient que hem de treballar la creativitat a l'hora d'ensenyar. Però, com es pot veure, no diu en cap moment que nosaltres hem de preparar activitats creatives, sinó que hem de preparar els nins, donant-los estratègies a partir dels hàbits de feina perquè tinguin una actitud creativa en l'aprenentatge. És a dir, han d'aprendre a través de la creativitat, entre altres coses. La nostra funció com a docents serà la de donar-los estratègies i guiar-los per tal que siguin competents en aquestes habilitats, arribant, així, a ser capaços per ells mateixos de desenvolupar-les amb facilitat.

La segona vegada que trobem la paraula *creativitat* és a l'article 11, en els elements transversals del currículum. En el punt cinc de l'article trobam textualment aquestes paraules: “La Conselleria d'Educació i Universitat ha de fomentar les mesures perquè els alumnes participin en activitats que els permetin desenvolupar la creativitat, la sensibilitat artística, l'autonomia, la iniciativa, la feina en equip, l'esperit emprenedor, la confiança en un mateix i el sentit crític”. Com podem veure, en aquest punt no es refereix ni al docent ni a l'alumne, sinó que fa referència a la Conselleria d'Educació i Universitat. Aquesta, doncs, ha de procurar que els centres i docents tinguin els recursos necessaris per a poder desenvolupar aquesta creativitat tractada al punt anterior. Així doncs, podem dir que, gradualment, la Conselleria ha de donar recursos, el docent ha de tenir les estratègies i l'alumnat ha de tenir la voluntat i motivació necessària per a poder desenvolupar les activitats creatives que es volen plantejar.

Si més no, podem veure que a tota la resta del currículum podem trobar, més enllà de la paraula *creativitat*, aspectes relacionats amb aquest concepte, cosa que m'ajuda a poder desenvolupar una mica més el tema i facilita la incorporació de les activitats creatives a les aules. Aquests aspectes els trobem en els següents punts:

A l'article sis, on s'exposen les competències, en podem distingir una en concret que es diu “Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor”. Per tant, com està clar, la manera en què els nins demostrin tenir un esperit emprenedor és a través de la creativitat. Una vegada arribin a ser emprenedors i tinguin iniciativa estaran creant coses noves i tenint la voluntat de fer-ho per

tal de millorar. Així doncs, podem dir que aquesta serà la competència clau en què es basarà el treball, que la durà a la pràctica a l'assignatura de llengua catalana.

Una mica més avall, l'article 7 de currículum: Principis metodològics i pedagògics, es fa referència a la metodologia activa (punt 1) i al foment de l'autonomia dels alumnes (punt 2). Aquests dos aspectes metodològics i pedagògics els podem relacionar amb el concepte en què està basat aquest treball. Per una part, la metodologia activa serà la que s'ha de fer servir a les classes per tal de potenciar la creativitat dels nins i de les nines. Si els infants no estan en contacte amb el material o són ells el centre de l'aprenentatge, no aconseguiran ser els creadors del seu aprenentatge i per tant, no podran tenir aquesta oportunitat que els estem tractant de donar. L'autonomia dels alumnes, per tant, està relacionada amb la metodologia activa ja que, com hem dit, els nins i les nines han de ser els creadors del seu aprenentatge esforçant al màxim el seu talent ocult dins el seu cervell i deixant que per ell sol pugui anar desenvolupant l'activitat. No hem d'oblidar, però, que nosaltres com a docents o futurs docents, haurem de ser els guies d'aquest aprenentatge i facilitar la feina, aconseguint que siguin capaços tots els nins i les nines d'expressar la seva vessant més creativa.

Pel que fa al currículum de la llengua catalana, no hi trobem enlloc la paraula *creativitat*, encara que a la descripció parla d'actitud activa, cosa que hem comentat abans i de motivació. Aquesta serà molt important que la potenciem al màxim per tal que els nins i les nines es sentin atrets per allò que feim, cosa que els facilitarà la feina.

A la part dels continguts, encara que no parli de cap dels temes en els quals està centrat aquest treball, veiem que, com ja hem parlat anteriorment, parla de participació activa, és a dir, l'alumne és el centre de l'aprenentatge i que també parla de producció de textos; això vol dir que són els alumnes els que els han de crear, cosa que es pot aprofitar per a potenciar la creativitat en alguns dels àmbits de la llengua catalana.

Com podem veure, no hi ha gaire mencions a la creativitat en aquest currículum. Això em va fer pensar que, ja que en molts altres sí que es potencia molt, per què no ho fem en aquesta assignatura. Així doncs espero que a partir d'aquest treball hi hagi més exemples d'activitats d'aquest tipus, fent així, que poc a poc tingui més importància la creativitat en el món de l'educació i que aquesta estigui reflectida al currículum.

Per ampliar la recerca sobre la creativitat i el seu tractament en educació i sobretot a l'apartat de la llengua i literatura catalana, he cercat informació en una sèrie de propostes creatives publicades que em serveixen d'orientació. A cadascun d'aquests llibres podem trobar formes

diferents de tractar aquesta creativitat, encara que tots em serviran per diferents parts del treball com es podrà veure més envant.

Si parlem d'educació i creativitat el primer nom que ve al cap és el de Gianni Rodari. Ell és un dels màxims exponents en aquest tema i gràcies a llibres com el de *Gramàtica de la fantasia* (1973) o *Escola de la fantasia* (1992) podem trobar i aprendre moltes coses sobre aquest tema.

A *Gramàtica de la fantasia* (1973) podem veure com critica els models americans de creativitat, així com també ho fa amb les escoles tradicionals. Per exemple, al final del capítol anomenat "Antecedentes", diu: "Espero que este pequeño libro sea igualmente útil a quien cree en la necesidad de que la imaginación tenga un puesto en el proceso educativo" (1999:7). Rodari dona per suposat que en aquell moment no el tenia i reivindica el lloc que es mereix la imaginació en el sistema educatiu. Han passat els anys i aquests dos problemes dels quals parla segueixen vigents, així que és bo seguir tractant aquests temes.

Rodari parla de la creativitat com a forma d'ensenyament i diu que tot ha de girar sobre ella per potenciar les capacitats dels alumnes. Penso que aquest llibre em pot servir per a desenvolupar la meua proposta d'intervenció ja que la idea que tracta, encara que el llibre tingui més de trenta anys, segueix vigent actualment i és un dels temes principals en temes d'educació moderna. La lluita contra el sistema tradicional ha estat un dels grans debats de l'actualitat i a mi m'interessa desenvolupar la meua idea d'escola moderna així com la defensa l'autor. A través del meu treball defensaré el punt de vista que defensa Rodari sobre l'educació. La creativitat ha de ser unes de les formes principals d'ensenyament.

D'altra banda, a *Escola de fantasia* (1993), G. Rodari es centra més en els pares i mestres. En ell, dona la seva opinió sobre com s'ha d'aprendre a ensenyar i ensenyar a aprendre. Tot això a través de la imaginació.

D'aquest llibre he pogut extreure una manera nova d'enfocar la creativitat als pares i mares. Després d'haver llegit *Gramàtica de la fantasia* i haver pogut aprendre moltes coses sobre com veure l'educació des d'un punt de vista innovador està bé llegir aquest llibre per tal de poder explicar això que hem après a les famílies. A l'hora de dur a terme l'entrevista que es passarà a la mestra de l'escola he tingut en compte el punt de vista de Rodari ja que em pareix molt interessant i jo vull aconseguir que els docents em donin el seu punt de vista per a poder comparar i extreure conclusions que m'ajudaran a fer unes activitats més correctes.

A nivell nacional, també hi ha noms propis reconeguts que parlen sobre creativitat i educació. Un d'ells és Víctor Sunyol, qui a través de llibres com *Escriptura creativa* (2013) o *Màquines per a escriure* (1992) parla de com els nins i les nines arriben a ser creatius i què podem fer nosaltres per ajudar durant aquest procés.

Al llibre *Escriptura creativa* (2013), V. Sunyol no parla tant de potenciar la creativitat a l'hora d'ensenyar sinó de què hem de fer perquè els nins i les nines aprenguin a ser creatius. És un punt important ja que per potenciar la creativitat primer ha de ser apresca. Com diu el títol, el tema principal del llibre no és l'ensenyament de la llengua catalana en general, sinó que es centra en una part concreta de les quatre branques que té, la part de l'escriptura i més concretament, l'expressió escrita.

El llibre *Màquines per escriure* (1992) és un recull d'estratègies, mecanismes i propostes, entre altres coses, que ens ajuden als mestres a ser creatius i com potenciar la creativitat als nins i nines a l'hora d'escriure, eliminant, d'aquesta manera les activitats tradicionals que es fan a les escoles quan s'han de fer activitats d'expressió escrita. Basta veure l'índex del llibre per copsar que és una font rellevant d'idees. Per exemple, a la pàgina 37 diu com fer un text a partir d'elements temàtics. Aquesta és una de les idees que he agafat per fer les activitats que presentaré a l'escola.

Al voler plantejar diferents activitats de la llengua catalana a diferents cicles de primària on es potencii la creativitat, hauré de tenir propostes innovadores. Aquests dos llibres de Víctor Sunyol em serviran per extreure idees sobre activitats centrades en l'expressió escrita ja que és una de les que més m'interessa.

Seguint amb llibres de com ensenyar de forma creativa als infants, trobem un llibre també prou conegut com és el d'*Ensenyar llengua* (1994), escrit per Daniel Cassany, Marta Luna i Glòria Sanz. Els autors donen una magnífica explicació de com ensenyar llengua catalana. Així doncs, en el punt 6 d'aquest llibre trobem les quatre habilitats lingüístiques i les desenvolupa explicant el que són, com s'han d'ensenyar, per què són importants, exemples d'activitats, tècniques i recursos... A la pàgina 86, quan parla del punt de vista comunicatiu, diu: "L'objectiu fonamental és aconseguir que l'alumne pugui comunicar-se millor. D'aquesta manera les classes passen a ser més atractives i participatives" (1994:86). Aquí veiem com explica una forma de fer les classes per tal que siguin més participatives, fomentant l'expressió oral en els alumnes, fent així que les classes siguin més divertides ja que els nins i les nines estan sent partícips en elles.

Igual que el llibre *Esriptura creativa*, aquest llibre m'ajudarà a preparar les activitats que vull mostrar a les escoles com a projecte per a millorar l'ensenyament de la llengua i literatura catalana potenciant la creativitat dels infants depenent de les habilitats que menys es treballen al centre.

Altres autors, encara que no parlin directament de creativitat, també em poden servir com a recurs bibliogràfic gràcies al seu punt més científic i objectiu. Per exemple, David Bueno i Torrens, doctor en biologia i professor de genètica a la Universitat de Barcelona (UB), al seu llibre *Neurociencia para educadores* (2018) es centra en més la part biològica i no tant el tema de la creativitat i llengua, però en el punt 13 parla sobre la motivació i la creativitat i fa una reflexió de per què les ha col·locades juntes.

Jo estic d'acord amb el punt de vista que mostra ja que penso que la motivació i la creativitat van lligades una amb l'altra i aquest és el motiu que m'ha duit a fer aquest treball. Els aprenen quan es senten motivats i una de les coses que els motiva més és veure que són ells els que estan creant allò que aprenen.

Així doncs, tots aquests llibres, juntament amb idees prèvies i el que he pogut trobar al currículum m'han servit per aprendre coses noves que no sabia sobre llengua, sobre ensenyament, sobre com funciona el cervell i sobre creativitat. A part de totes aquestes aportacions, però, principalment m'ha ajudat a redirigir el meu treball cap a un enfocament interessant i m'ha ajudat a poder anar realitzant les passes que he anat fent. Cada llibre m'ha servit per un aspecte diferent i del conjunt de tots he tret les idees principals que es van plantejant.

A les activitats que es duren a terme a l'escola es fa servir, com ja he dit a la introducció, una metodologia que connecta diferents assignatures per tal de fomentar la creativitat i afavorir el rendiment dels nins i nines. Aquestes activitats es diuen activitats multidisciplinars, i el que fan és potenciar les intel·ligències múltiples dels alumnes. Nidia González Vásquez i Patricia Quesada Villalobos al seu article "La enseñanza y aprendizaje de la Literatura en Complicidad con las Artes Plásticas" (2005) fan una proposta per a treballar les dues assignatures a la vegada per tal d'acabar amb la metodologia tradicional que feia servir en el moment (2005) a Costa Rica. A aquestes dues assignatures hi afegeixen la creativitat, fent així, un model creatiu, literari i artístic. A través del seu article podem veure com si que és possible ajuntar la creativitat amb la llengua i literatura catalana i altres matèries, ja que

encara que elles sols ho facin amb les arts plàstiques, aquest model pot ser dut a terme amb qualsevol altra assignatura.

A aquest mateix article trobem una reflexió interessant per al treball que diu: "Compartimos el 98% de nuestra composición genética con los chimpancés. Lo que nos diferencia de ellos es nuestro lenguaje, valores, expresión artística, inteligencia científica y tecnológica- es el resultado de una ingeniosidad individual que ha sido reconocida, recompensada y transmitida a través del aprendizaje. Sin creatividad, sería verdaderamente difícil distinguir a los seres humanos de los monos" (Citat a Goñi 1996:16). I des del meu punt de vista, crec que té raó perquè, fora creativitat no hauríem aconseguit moltes de les coses que hem aconseguit amb el pas del temps. Llavors, per seguir evolucionant com a societat hem de seguir potenciant la creativitat.

A les conclusions Nidia González i Patricia Quesada expliquen: "Los resultados de estas experiencias dejan ver, en primer término, la gran necesidad que existe de parte de los estudiantes de contar con este tipo de prácticas, y permite revelar la capacidad y motivación creativa de los estudiantes, valorar la experiencia como medio de aprendizaje y acortar brechas del ejercicio de las artes como una posibilidad que no es exclusiva del artista o el escritor profesional, sino que puede servir de recurso sensible, expresivo y creativo para vivenciar el conocimiento". (González, Nidia i Quesada, Patricia 2005:90).

Per tant, la creativitat, així com les relacions interartístiques són necessàries per als alumnes tant per facilitar el seu aprenentatge com per potenciar la seva motivació i les ganes d'aprendre coses noves d'una manera diferent.

3. Observació inicial:

3.1. Context de l'escola

El CEIP Llevant és una escola pública situada a l'est d'Inca, Mallorca, Illes Balears. Com que l'escola està a l'est li varen posar el nom de Llevant, al contrari que l'altra escola del pública del poble que es diu Ponent perquè està a l'oest d'Inca.

L'edifici està format per dos blocs de tres plantes cada un i un passadís que uneix els dos edificis. Queda, així, enmig els patis d'infantil i primària. Al pati hi trobem el menjador amb la cuina, lloc on es fan algunes de les activitats que posteriorment explicaré, i una terrassa on fan educació física quan plou. La cuina és un espai que s'ocupa per fer el taller de cuina els dilluns. Aquesta és una escola on les famílies no solen deixar els nins i les nines a menjador, així doncs, els dies que queda algú l'escola te contractat un servei de catering que els hi

proporciona menjar. Actualment estan construint un pavelló escolar. A un dels blocs s'hi troben els d'infantil, més primer i segon, i a l'altre bloc s'hi troben la resta de classes de primària. Aquesta distribució serà important per entendre com s'organitza el centre a l'hora de treballar. Cal dir també que la distribució de les classes és diferent que a la resta d'escoles. Les aules no estan distribuïdes per cursos, sinó per matèries. Cada assignatura té la seva aula, encara que per a l'arribada i la sortida cada grup va a una d'aquestes aules, que té com a referència. Aquesta peculiaritat permet que cada assignatura tingui un mestre especialista en aquesta matèria i doni totes les classes a aquella aula. Per tant, la mestra de llengua i literatura catalana és la mateixa per a tots els cursos de primària. Aquesta distribució és factible gràcies al fet que només hi ha una línia en tot el centre, per tant, això no suposa una càrrega horària important als docents.

El català és la llengua vehicular del centre, encara que aquest pretén garantir un coneixement satisfactori del català i castellà per parts iguals, tant en forma oral com escrita, en finalitzar l'etapa d'educació primària.

¹El centre presenta una realitat característica al llarg dels darrers cursos que s'ha anat repetint i fins i tot augmentant any rere any. Aquesta realitat és la diversitat social, cultural i lingüística de l'alumnat. Aquesta diversitat té pros i contres. Al ser una realitat diferent a la que trobem a la resta d'escoles del municipi propicia al centre dur a terme una metodologia molt allunyada de la tradicional amb molta llibertat per als alumnes a l'hora de realitzar les classes. Per altra banda, trobem amb alguns problemes derivats d'aquesta multiculturalitat que s'han vist reflectits en algunes de les activitats presentades. Algunes d'aquestes famílies no tenen molts recursos econòmics i a vegades presenten dificultats per pagar els quotes necessàries, a més, moltes d'aquestes famílies provenen de països on es parla una llengua diferent, per tant, els nins i nines, als primers cursos els costa més entendre i parlar en català i, encara que en menor mesura, en castellà. Si més no, el centre sap dur molt bé aquesta situació i a partir de les seves classes, amb la seva metodologia i les ajudes per als alumnes amb incorporació tardana facilita l'aprenentatge del català amb més facilitat.

---

¹ El TFG i la Memòria de pràctiques estan basades en el mateix centre, per tant, les dues descripcions del centre són molt parescudes.

3.2. Entrevista prèvia

Una vegada situats, abans de començar amb les activitats i a presentar-les a l'escola, he fet una entrevista a la mestra de català del centre per tal de conèixer una mica més el funcionament de l'escola i saber quins coneixements tenen sobre creativitat i l'ús que en fan a les seves classes, entre altres coses. A continuació s'exposen les conclusions que he tret de l'entrevista, les quals em serviran per preparar adequadament les activitats a l'escola.

La primera pregunta que es fa a l'entrevista és sobre la metodologia que fan servir a l'escola. Aquí ja trobem un aspecte que em dona peu a fomentar la creativitat als , sobretot a primer cicle. Com ells diuen, a comunitat de petits (d'EI a 2n d'EP) treballen per ambients, tallers i projectes, cosa que fomenta la manipulació d'objectes i el treball en grup. A la comunitat de grans (de 3r fins 6è) segueixen amb aquesta línia, encara que ja fan projectes a nivell de centre i treball cooperatiu. Aquesta metodologia crec que és la més adequada per fomentar la creativitat ja que com que no fan servir llibres i tenen una distribució de l'aula una mica més lliure, poden fer moltes més coses que surten de l'estàndard. A les classes de llengua catalana, la metodologia segueix sent la mateixa que a la resta d'assignatures i això m'ha sorprès una mica. Si més no, dintre de la innovació encara hi podria haver certes millores ja que els projectes que es fan a l'assignatura de català sempre són els mateixos (RTP, ICAPE i teatre). El teatre i l'RTP (ràdio, televisió i premsa) són projectes que estan molt bé ja que tracten totes les branques de llengua catalana, en tant que els nins i les nines han de llegir, escriure i parlar i memoritzar textos, però els alumnes, una vegada han fet un mes del projecte el comencen a avorrir i el noten repetitiu. Almenys això és el que vaig poder observar durant el període de pràctiques en el que vaig estar a l'escola. És per això, que el que vull incentivar jo és la creativitat al dia a dia en totes les activitats per tal que els nins i les nines no perdin la il·lusió del principi.

Pel que fa a la creativitat durant les classes de llengua catalana és una dels aspectes que segons la mestra s'hauria de millorar. Ella diu que troba que la creativitat es potencia més als ambients i tallers ja que no estan tan estructurats com les classes on s'han de guiar per complir amb el que diu el currículum però que intenta, dintre del que es pot, fomentar el pensament crític i divergent. Jo penso que de qualsevol cosa es pot fer una activitat creativa i que el més important és que el mestre sigui una font d'idees i en destriï les més adequades per adaptar-les a les classes en funció dels horaris, nivell, etc.

La mestra també ha dit que troba positiu que es treballi de manera interdisciplinària i que creu que això és clau per al desenvolupament de competències. Jo estic totalment d'acord amb ella en aquest sentit, per tant, les activitats que es presentaran posteriorment a l'escola seguiran aquesta metodologia. Jo penso que, sobretot als primers cursos de primària, és molt important ajuntar assignatures, principalment amb la de plàstica, ja que mitjançant la manipulació poden arribar a aprendre moltes coses de manera directa, és a dir, sent participants de l'aprenentatge des del primer moment i veient les modificacions que es van fent a mesura que va avançant l'activitat. A més, les arts i la literatura van lligades una amb l'altra, així que treballar-les conjuntament és molt positiu.

Segons la mestra, els alumnes es senten més motivats quan el que fan parteix dels seus interessos i, sobretot, quan el resultat s'ha d'exposar o explicar a una altra gent, ja siguin de la classe, de l'escola o de fora d'ella. Així doncs, ella no li dona tanta importància a la creativitat sinó a l'objectiu de l'activitat. Estic d'acord amb ella en el fet que si el que es fa s'ha d'ensenyar a una altra persona es senten més motivats, però no tant a fer-ho, sinó a aconseguir que el resultat quedi bé per tal de no quedar malament davant la resta de persones. Als nins i a les nines, igual que els adults, els agrada sentir-se realitzats amb la seva feina i això és al que es refereix la mestra. Però jo penso que si el nin o la nina fa aquest procés mitjançant la creativitat es sentirà més atret per allò que està fent i, per tant, més motivat. No em deixaria guiar tant per la por de no quedar bé davant la gent quan l'hagi de presentar, sinó a aconseguir que l'infant gaudeixi d'allò que està fent i tenguin un procés de creació de l'activitat atractiu. Això, però, no vol dir que per a la mestra no tenguin gens d'importància la creativitat. De fet, ella diu que aquesta els ajuda a retenir la informació millor, així com al desenvolupament de competències clau.

Quan li vaig demanar quina de les branques de la llengua catalana creia que era la que em permet fer més activitats creatives va contestar que eren, sense cap dubte, l'expressió escrita i l'expressió oral. En aquest punt estic d'acord perquè penso que a l'hora d'expressar-nos donam més peu a ser creatius que no pas quan intentem comprendre una cosa, ja sigui escrita o oral, encara que quan es fan activitats de comprensió escrita o oral també es pot fomentar la creativitat o fins i tot preparar activitats d'una forma creativa per tal que la tasca no se faci tan pesada o repetitiva pels alumnes. Aquesta és una opinió subjectiva, encara que després ho podrem comprovar amb les valoracions de les activitats. No vull que quedi fora dir que, en aquest treball, no només vull aconseguir que els alumnes desenvolupin el seu esperit creatiu,

sinó que els mestres també ho facin. Amb això vull dir que, si per als nins i nines és difícil ser creatius, els mestres ho han de ser per tal de motivar als infants cercant i pensant activitats o textos innovadors.

Sí que és veritat que el centre permet que els mestres siguin més creatius que moltes altres escoles amb una metodologia tradicional, però, com bé diu la mestra, mai és suficient, així que sempre es poden cercar formes de millorar aquestes activitats, tallers o projectes per tal que els alumnes gaudeixin al màxim el que fan, sent creatius i adquirint els coneixements proposats.

La darrera pregunta no estava enfocada al desenvolupament de les activitats, sinó que la vaig afegir perquè em semblava interessant tenir el punt de vista d'una docent sobre com es viu des de dintre de la professió. Li vaig demanar què creia que havia de fer la comunitat educativa per millorar aquesta situació, i la mestra em va contestar que no s'hauria de donar tanta importància a treballar tot el currículum i que s'hauria de definir una línia de centre amb activitats que potenciïn la creativitat i el pensament divergent. Em sembla un raonament molt interessant perquè la realitat d'aquesta escola és molt peculiar respecte a la resta d'escoles del poble d'Inca i voltants. S'ha de tenir en compte que a aquesta escola, al ser la majoria d'alumnes d'origen migrant i nouvinguts, amb el tema de la llengua catalana s'ha de començar tenint en compte que no l'han parlat ni escoltat mai. Per això, durant els primers anys d'escolarització els costa molt avançar temari i assumir continguts. Per tant, si no es donés tanta importància a complir el currículum i es deixés als mestres ser més innovadors i seguir el seu ritme, podrien fer una adaptació per a l'alumnat més bona i preparar-los perquè en un futur puguin arribar als objectius marcats.

4. Proposta d'intervenció

A continuació explicaré les activitats que es duran a terme a l'escola. Hi ha una activitat per grup, per tant, sis activitats on es fomenta la creativitat a l'hora d'ensenyar la llengua catalana, ja sigui potenciant-la en els alumnes o, a l'hora de preparar les activitats, és a dir, fent que els docents també siguin creatius. Cada activitat és diferent a l'altra, intentant tocar totes les branques de la llengua catalana (expressió i comprensió oral i escrita). Una vegada presentades les activitats a partir de l'entrevista prèvia que se li ha fet a la mestra de català de l'escola es passarà a fer la valoració de les activitats. Així doncs, es veuran els aspectes que

cal millorar, els que han sortit com pensàvem i valorarem si s'utilitza suficient la creativitat i la llengua catalana.

Pel que fa a l'avaluació, en aquest treball no es durà a terme ja que el que m'interessa és observar com és el funcionament de la creativitat, si millora o no a partir d'aquestes activitats i si els serà útil per seguir amb aquesta línia als mestres. No obstant això, si la mestra de català o els tutors volen quedar-se amb els resultats per extreure les seves conclusions o posar notes d'algun tipus ho podran fer fora cap problema.

Totes les activitats segueixen el fil conductor de l'escola, que és el de la dieta mediterrània i la majoria són activitats interdisciplinars perquè s'intenta ajuntar alguna altra matèria per tal de fer més creatives i divertides les activitats, treballant així dues o tres assignatures a la vegada fora que ells se n'adonin. A més, s'intentarà fer activitats on es mostri la realitat del centre i acceptant el repte que suposa fer front a la multiculturalitat amb tots els aspectes positius i negatiu que porta.

Segons la *Fundación Dieta Mediterránea*: “La Dieta Mediterrània és una valuosa herència cultural que representa molt més que una simple pauta nutricional, rica i saludable. És un estil de vida equilibrat que recull receptes, formes de cuinar, celebracions, costums, productes típics i activitats humanes diverses” (“QUÉ ÉS LA DIETA MEDITERRÀNIA?”, 2020). Després explica quin tipus d'aliments du i perquè és tan saludable amb les següents paraules: “Entre les moltes propietats beneficioses per a la salut d'aquest patró alimentari es pot destacar el tipus de greix que el caracteritza (oli d'oliva, peix i fruita seca), les proporcions en els nutrients principals que guarden les seves receptes (cereals i vegetals com a base de els plats i carns o similars com “guarnició”) i la riquesa en micronutrients que conté, fruit de la utilització de verdures de temporada, herbes aromàtiques i condiments” (“QUÉ ÉS LA DIETA MEDITERRÀNIA?”, 2020). A més, acaba dient: “Així ho va reconèixer i celebrar la UNESCO inscrivint la Dieta Mediterrània com un dels elements de la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. L'alimentació saludable que ens proporciona la Dieta Mediterrània és perfectament compatible amb el plaer de degustar saborosos plats” (“QUÉ ÉS LA DIETA MEDITERRÀNIA?”, 2020).

Així doncs, amb l'objectiu que té l'escola de proposar un món millor a partir dels seus projectes de centre, la dieta mediterrània formarà part de totes les activitats presentades per tal de conscienciar als alumnes sobre menjar saludable a la vegada que descobreixen conceptes nous i utilitzen la creativitat per a desenvolupar les tasques que es demanen.

Com diu l'Asociación de Educación para la Salud (ADEPS), la nutrició: “Es una actividad voluntaria, y por lo tanto educable, y determinante en lo que se refiere a la nutrición, a la salud y a los hábitos de vida” (ADEPS, 2001). Per tant s’ha d’educar per tal que els nins i les nines tenen una bona alimentació i com que jo vull proposar activitats interdisciplinars no deixaré que aquesta sigui una cosa que sols es tracti a l’assignatura de naturals, sinó que la treballaré a les activitats que es presenten per a l’assignatura de llengua catalana.

La dieta mediterrània, a més, m’ajudarà molt en una de les característiques més importants que presenta aquest centre: la diversitat cultural. La gastronomia, i en aquest cas la dieta mediterrània, uneixen molt a les persones mostrant que encara que no tots tenguem les mateixes costums, color de pell, idioma, etc. menjem el mateix encara que canviem alguns ingredients ja sigui per costums o religions i tenim gustos similars. De fet he trobat aquesta definició que defineix molt bé el que vull aconseguir amb aquests tipus d’activitats: “La alimentación constituye, desde el punto de vista social, un mecanismo privilegiado para crear y mantener vínculos entre los individuos” (Espeitx, 1999). Llavors, a partir de la gastronomia intentarem trobar els punts d’unió que tenim les persones en comú. La majoria de nins i nines d’origen migrant de l’escola són provinents del Marroc o d’ascendència marroquina. El mar Mediterrani, i per tant, la dieta mediterrània és un dels molts aspectes que ens uneixen, per tant, aprofitarem aquest detall per incorporar-ho a les activitats i treballar així la multiculturalitat.

4.1. Explicació de les activitats

4.1.1. Activitats prèvies

Abans de començar la part principal de la proposta d’intervenció es faran una sèrie d’activitats prèvies per tal d’introduir als infants en el context en el qual ens trobem. Aquestes activitats prèvies aniran variant, en el mateix sentit que ho fan a la part principal, segons el nivell en que es troben els alumnes que duren a terme l’activitat.

Per als més petits, a mode d’iniciació al tema de la dieta mediterrània i en general de la gastronomia, se’ls demanaran preguntes com: “Quin és el teu menjar preferit?” “Que és el menjar saludable?” o “Deis el nom d’una fruita i d’una verdura”. Una vegada tenim el llistat de fruites i verdures es farà un tast d’algunes fruites i verdures amb els ulls tapats. Els infants, en parelles, hauran d’endevinar quina fruita o verdura els estan donant a provar o ensumar per

tal de familiaritzar els infants amb alguns aliments de la dieta mediterrània. D'aquesta manera, a part d'estar iniciant als nins i a les nines en el món de la dieta mediterrània estem mesclant l'assignatura de llengua catalana amb la de ciències naturals des de l'inici.

Per als més grans, ja que a la part principal mostrem el tema de la multiculturalitat, a les activitats prèvies ja ho començarem a treballar. Els nins i les nines hauran de posar un llistat d'aliments amb el seu idioma natal (majoritàriament sortirà l'àrab i el castellà o el romanès en menor mesura) i al costat les hauran de posar en català. Una altra activitat que es durà a terme serà una en la qual intentem que les famílies s'impliquin amb l'escola. Es demanarà als pares i mares si algú fa feina amb alguna cosa relacionada amb la gastronomia o la dieta (infermers, cuiners, pagesos...). Als que diguin que sí se'ls demanarà si poden venir un dia a fer una xerrada sobre la seva feina i la seva relació amb la dieta mediterrània. D'aquesta manera els alumnes, ja estaran completament familiaritzats amb el tema abans de començar amb la part principal, cosa que els facilitarà molt la feina i els permetrà ser més creatius en les activitats.

4.1.2. Part principal

1r de primària

Títol: Escultura saludable

Curs: 1r de primària	Material: Fang o plastilina
Distribució: Grups de 3	Lloc: Aula de plàstica
Durada: 45 minuts	Objectius concrets: <ul style="list-style-type: none"> - Ser capaços d'expressar-se a través de la formació d'escultures - Exercitar la comprensió oral creativament - Fomentar la creativitat en grup
Descripció: Es presentaran uns plats típics de la dieta mediterrània a la classe de manera oral fora cap tipus de font gràfica. De cada plat, es dirà els ingredients que du i com està fet. Els nins i les nines no podran veure els plats, per tant, hauran d'estar atents a les explicacions. Una vegada feta l'explicació, en grups de tres persones, hauran de fer una	

representació en forma d'escultura amb plastilina del que han entès d'un dels plats que s'han dit a l'explicació. De tots els que s'han dit poden fer el que ells vulguin ja que no hi haurà tant de plats com persones, així que alguns es repetiran.

Observació: Els plats seran molts simples per tal de no complicar l'activitat. Seran plats de dos o tres ingredients.

Abans de fer l'activitat es parlarà una mica sobre els aliments típics de la dieta mediterrània per tal que després els sigui més fàcil comprendre el que s'explica.

Exemples de plats presentats: Macedònia de fruita, botifarra catalana amb patates, ous fregits amb chistorra, cigrons trempats, coliflor amb patates...

2n de primària

Títol: Digues què he de cuinar

Curs: 2n de primària	Material: Ingredients per fer una recepta i estris de cuina
Distribució: Parelles	Lloc: Cuina de l'escola
Durada: 45 minuts	Objectius concrets: <ul style="list-style-type: none"> - Crear receptes inventades individualment - Fomentar l'expressió i comprensió oral

Descripció: Cada persona de la classe ha d'escriure una recepta de la dieta mediterrània, explicada anteriorment i treballada a les activitats prèvies, a partir dels ingredients que nosaltres els donem. Una vegada feta la recepta es posaran en parelles. Un dels membres de la parella serà el que descriu la recepta i l'altre membre del grup serà el que la cuina. La persona que descriu la recepta ha d'anar llegint les passes necessàries que ha escrit prèviament d'una manera clara i ordenada per tal que la persona que està cuinant ho pugui entendre fàcilment i no li dificulti la realització del plat. Una vegada fets els passos es farà un canvi i la persona que estava explicant passarà a cuinar i el que estava cuinant passarà a explicar la recepta que ha fet ell.

Observació: La recepta haurà de ser fàcil de fer ja que després l'hauran de fer els alumnes, per tant, el mestre revisarà que totes les receptes siguin adequades per el nivell dels alumnes. Està clar que els nins i les nines no poden fer receptes on s'hagi de fer servir el forn o els fogons, per tant, han de ser plats freds on sols calgui tallar ingredients i mesclar-los. El mestre servirà com a ajuda a l'hora de fer segons quines elaboracions.

3r de primària

Títol: Recepta de cançons

Curs: 3r de primària	Material: Reproductor de música
Distribució: Individual	Lloc: Aula de música
Durada: 45 minuts	Objectius concrets: - Potenciar la comprensió oral amb ajuda de la comprensió escrita. - Inventar històries creatives

Descripció: Escoltem la cançó *Es missatge és clar* d'Anegats, on parla sobre els costums típics de Mallorca. A la cançó diu algunes coses sobre la gastronomia ja sigui esmentant menjars típics, begudes o feines i actes que estan relacionats amb la gastronomia.

Una vegada escoltada i analitzada la cançó els nins i les nines hauran d'apuntar totes les paraules relacionades amb la dieta mediterrània que trobin. A partir dels resultats, han d'escriure individualment, una petita història on es descrigui una excursió, torrada familiar, viatge... on surtin els menjars i aspectes relacionats amb la gastronomia que hem trobat a la cançó.

Observació: No és necessari que surtin tots els ingredients que es diuen a la cançó.

Paraules que surten a la cançó:

- Menjars i beures: pa, sobrassada, ensaïmada, oliva trencada, rubiol, panada, sangria
- Coses relacionades amb la gastronomia: Arada, flor romanial, torrar, matances

Aprofitant que es parla sobre el pa amb oli i els seus ingredients, les matances, l'arada o

aliments provinents del porc s'aprofitarà per introduir la multiculturalitat i comparar les costums mallorquines o catalanes que es tracten a les cançons amb les del Marroc, per exemple, on no es pot menjar porc. Aquestes costums dels països estrangers les podem saber a partir d'una recerca o amb l'ajuda de les famílies que vulguin aportar informació. L'objectiu seria arribar a respectar de part de les dues parts les costums dels altres i aprendre diferents gastronomies dins la dieta mediterrània.

Si aquesta cançó fos insuficient es pot posar la cançó de *Pa amb oli i sal* de Blaumut, la de *Pa amb oli nacional* dels Ocults o la de *Pa amb oli* de TIU.

4t de primària

Títol: Calcula la teva recepta

Curs: 4t de primària	Material: Fulls
Distribució: Grups de 4 persones	Lloc: Aula de matemàtiques
Durada: 30 minuts	Objectius concrets: <ul style="list-style-type: none"> - Ajudar les matemàtiques i la llengua catalana per tal de fer una activitat creativa - Crear un text instructiu
Descripció: Separats en grups de 4 persones han de pensar tots els aliments possibles de la dieta mediterrània que puguin durant un temps limitat (2 minuts). Una vegada acabats els dos minuts es mirarà que tots els aliments dits siguin de la dieta mediterrània, així com s'han explicat a les activitats prèvies i repassats abans de començar la classe. Després hauran d'anar posant números rodons d'entre l'1 i el 400 que puguin en un minut. Quan hagin escrit tots els números i els aliments hauran d'escriure recepta aprofitant les dades que tenen. Els números s'hauran d'operar, a partir d'una suma, resta, multiplicació o divisió, entre ells per aconseguir que la recepta tingui sentit.	
Observació: La recepta que realitzin no ha de dur tots els aliments ni números que han apuntat prèviament.	

5è de primària

Títol: Un restaurant per a cada país

Curs: 5è de primària	Material: Banderes, caixa i cartolines
Distribució: Grups de 4	Lloc: Aula de llengua
Durada: 45 minuts	Objectius concrets: <ul style="list-style-type: none"> - Cercar informació sobre dietes - Comparar dietes d'arreu del món amb la dieta mediterrània - Potenciar la creativitat a l'hora de dissenyar una carta
Descripció: A la taula del professor hi haurà una caixa. D'aquesta caixa han d'agafar dues banderes per grup, una de cada munt. A un munt hi haurà banderes de països que es troben a la mar Mediterrània i a l'altre munt hi haurà banderes d'arreu del món. Una vegada tenen la seva bandera han de pensar ingredients, plats i begudes que siguin típiques d'aquells països. En haver acabat l'activitat d'investigació han de fer una carta com si tinguessin un restaurant i ajuntar plats i begudes típiques del país que els ha tocat. Els plats que apuntin al menú del seu restaurant poden ser reals o inventats mesclant ingredients que ells han trobat a la seva recerca.	
Observació: Per a fer la distribució de la carta, el nom del restaurant i la decoració que hi posin no hi haurà normes i així es potenciarà la imaginació i creativitat del grup. Per a fer la recerca d'informació, a part dels coneixements que tenguin ells, poden cercar ajuda per internet o a llibres de gastronomia que tenen a l'aula. També poden demanar ajuda al mestre si tenen dubtes sobre si un ingredient és d'un país o un altre.	

6è de primària

Títol: Bosses plenes d'històries

Curs: 6è de primària	Material: Bosses, objectes petits i fols
Distribució: Individual	Lloc: Aula de llengua
Durada: 30 minuts	Objectius concrets: <ul style="list-style-type: none"> - Exercitar la creativitat i la capacitat d'improvisació davant els canvis. - Potenciar l'expressió escrita
<p>Descripció: Es donarà a cada alumne una bosseta on trobarà una cosa dintre. A partir del que vegin dintre de la seva bossa han de començar a escriure una història. Cada 5 minuts es farà un canvi. Llavors, s'hauran d'intercanviar les bosses i seguir la història amb el que tenen dintre de la bosseta que els ha tocat al fer el canvi. Quan es faci el darrer canvi s'avisarà i amb l'objecte que els ha tocat en aquell moment hauran d'escriure un final per a la seva història.</p> <p>A part del que es vagin trobant dintre de les caixes, a la pissarra hi hauran escrites unes paraules que hauran d'estar a totes les històries.</p>	
<p>Observació: Les paraules escrites a la pissarra seran les següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dieta, mercat, Itàlia, obesitat, carn, fruita, arròs, pagès. <p>Poden cercar derivats de les paraules de la pissarra perquè la seva història tingui més sentit.</p>	

4.1.3. Activitats posteriors

²Per tal de tancar aquest seguit d'activitats que s'han presentat, seria adient fer una activitat comuna entre tots els cursos. Aquesta activitat consistiria en dur plats elaborats, amb l'ajuda dels familiars, vistes a les activitats que es troben a la dieta mediterrània. Cada alumne duria un plat de casa seva i es posarien tots al pati per tal de fer una berenada saludable. Com que el darrer dia que vaig presentar l'activitat coincidia amb el darrer dia de classe abans de començar les vacances de Nadal, hagués aprofitat aquest dia per fer una berenada després del festival. Llavors, tant alumnes com pares i mares i tutors podrien haver fet un berenar

---

² Aquesta activitat posterior no es va poder dur a terme per culpa de la falta de temps.

saludable aprofitant tots els aliments que duguessin les famílies amb plats basats amb el que han après durant la setmana sobre dieta mediterrània.

4.2. Valoració de les activitats realitzades

A continuació passaré a fer una valoració de les activitats amb ajuda dels comentaris de la mestra de català del centre, dels comentaris dels nins i nines i del que he pogut recollir jo personalment a través de l'observació i de la revisió dels resultats finals de les activitats. A la valoració de les activitats me centraré a explicar quin és el resultat i les conclusions que podem treure sobre les activitats presentades a l'escola i si ha funcionat o no el procediment i per què, fent així una comparació entre la idea prèvia que tenia de l'activitat i com ha quedat amb els canvis que s'han anat fent a l'hora de realitzar-la. També es mostraran propostes d'activitats complementàries que, per motius de temps, no he pogut realitzar i donaré idees de com millorar les activitats presentades. Començaré pel curs més baix (1r de primària) i acabaré pel curs més alt (6è de primària).

La primera activitat tractava de fer una escultura a partir dels menjars que jo els vaig presentar. Ells havien d'escoltar la descripció i, a partir d'això havien de fer, en grups de tres persones, una escultura de plastilina del que havien entès. A aquesta escola, com que hi havia un alt percentatge d'alumnat immigrant que no domina la llengua catalana durant els primers anys d'escolarització, és una mica més complicat fer segons quins tipus d'activitats. La gran majoria d'alumnes durant els cursos d'infantil i els dos primers de primària no entenen el català i molts tampoc entenen el castellà ja que no han sortit del seu context familiar on no es parla ninguna de les dues llengües. La major part dels alumnes dominen l'àrab, altres el castellà, i alguns el romanès, entre les llengües més destacades. Llavors, la major dificultat que vaig tindre va ser que als nins i nines els costava molt entendre el que els deia per falta de vocabulari. Al veure aquesta situació vaig ajudar-me molt del llenguatge no verbal, amb molta gesticulació, per tal de fer-me entendre millor. També intentava demanar molt sovint si havien entès el que els estava dient i si no ho entenien els ho tornava a explicar. D'aquesta manera vaig veure que comprenien les coses molt millor i així vaig poder concloure amb la primera part de l'activitat, que era la de descriure els plats típics de la dieta mediterrània. Si hagués tingut més temps per a desenvolupar les activitats hagués pogut plantejar uns jocs o

exercicis previs on es treballés tot aquest vocabulari que encara els costa i d'aquesta manera l'activitat hagués anat més rodada.

Pel que fa a la creació de les escultures, va ser més fàcil. Aquesta escola es caracteritza per fer molta feina amb material manipulatiu i sobretot en els primers cursos de primària fan molta feina per ambients i racons. Si hagués fet aquesta mateixa activitat a una escola tradicional jo crec que no hagués anat tan bé la part de fer les escultures ja que com que fan feina amb llibres no estan tan acostumats a aquests tipus d'activitats. Els nins i nines de primer de Llevant ho van fer bastant bé, amb un resultat sorprenent ja que si jo havia descrit, per exemple, una macedònia de fruita i havia dit quatre fruites diferents, varen agafar plastilina de quatre colors i varen ser capaços de mostrar que tot allò eren quatre menjars diferents tallats i mesclats.

Ha estat curiós veure com, a una activitat, pot haver parts que els costi molt i parts que els és molt fàcil dur a terme. Com vaig poder comprovar, la part que els va costar més va ser aquella part on havien d'escoltar, fora ser ells el centre de l'aprenentatge, però a la part que són ells els que manipulen i fan l'activitat directament els va anar bé, llavors això m'ajuda a demostrar que quan els infants estan sent creatius aprenen més i millor. Els nins i nines són creatius quan s'imaginen com deu ser el plat que els estan explicant i el realitzen així com ells creuen que deu ser. A l'hora de moldejar la plastilina, de parlar entre ells per dir si una part del plat és d'una forma o una altra també són creatius. D'altra banda, quan estan escoltant el plat que se'ls està explicant comencen fer la seva representació imaginària individualment dins el seu cap. D'aquesta manera, treballem la creativitat col·lectiva a l'hora de fer l'escultura i la creativitat individual a l'hora d'imaginar-se el plat i aportar les seves idees al grup.

L'activitat que vaig presentar als alumnes de segon era, segons el meu punt de vista, la més complicada de dur a terme, i efectivament així va ser. Aquesta activitat consistia en el següent: cada alumne havia de dur una recepta de la dieta mediterrània, senzilla de fer i revisada pel mestre. Llavors en parelles, un dels dos li explicava a l'altre, passa per passa, el que havia d'anar fent i l'altre anava cuinant. Una vegada fet el plat s'intercanviaven els papers i el que cuinava passava a explicar la seva recepta mentre que l'altre anava a cuinar.

Era fàcil de preveure que el temps que necessitava per a l'activitat superava el que jo podia disposar. Així que, abans d'anar a l'escola vaig xerrar amb la mestra de català i li vaig demanar que pel dia que jo hi havia d'anar ja tinguessin la recepta preparada, encara que fos

feta a casa. Això em va facilitar la feina, però així i tot em va faltar temps perquè sortís així com m'hauria agradat. Quan vaig arribar a la classe, ells ja tenien les receptes escrites i apreses per poder-les dictar als seus companys quan va ser hora de fer l'activitat. El que vaig haver de fer jo va ser explicar en què consistiria l'activitat i com ho anàvem a fer. Els va costar una mica entendre l'activitat però després de resoldre un parell de dubtes vàrem poder començar amb normalitat. El principal problema que vàrem trobar a l'hora de dur a terme l'activitat va ser la part d'expressió oral. Pel que fa a la comprensió oral va anar bastant bé; els alumnes quan eren capaços de comprendre el que els deia la seva parella, realitzaven el que els havia dit el seu company i no s'equivocaven quasi mai. Però quan havien de comunicar-se els costava molt, ja sigui per el to de veu, per no saber explicar-se correctament o per una forma d'expressar-se incorrecta. Un altre problema que hi havia a l'hora de comunicar era l'idioma. Com he dit amb l'activitat de primer, durant els primers cursos els costa dominar el català, llavors, molts dels infants es comunicaven en castellà i fins i tot en àrab en alguns casos. Així doncs, els havia d'anar recordant que era una activitat de llengua catalana i que per tant havien d'intentar expressar-se en català. Els costava molt el fet d'obrir-se a parlar en català ja que, encara que la llengua vehicular del centre sigui el català, a primer i segon de primària els costa molt parlar-la per la falta de costum i solen fer activitats on es dediquen més a escoltar i no tant a parlar. No obstant això, finalment tots ho varen arribar a fer encara que tinguessin algunes dificultats. Aquí tornam a veure clarament que cada activitat funciona diferent depenent del grup que tinguis. A ells l'expressió els costava molt però la comprensió no gaire. D'altra banda, la part d'execució, és a dir, la capacitat de manipular els aliments i cuinar no els costava gens a la gran majoria gràcies als ambients i racons que fan dia a dia.

Tant la mestra de català de l'escola com jo vàrem concloure que aquesta activitat hauria estat millor si l'haguéssim dividit en dues o, fins i tot, tres sessions ja que d'aquesta manera nosaltres podríem haver revisat millor les receptes, els alumnes s'haguessin pogut preparar millor l'explicació que havien de fer després als seus companys. A part, al separar la classe en dues o tres sessions, es podia haver allargat més el temps per fer cada part de l'activitat, cosa que m'hagués ajudat a fer que els resultats fossin més bons. Dit això podem concloure que l'activitat va anar bé i així com havia pensat al principi, crec que és la més complexa ja que toca les quatre branques de la llengua catalana. Fan comprensió i expressió oral a l'hora d'explicar la recepta al company i quan l'han de comprendre per cuinar-la. I fan expressió i

comprensió escrita quan escriuen la recepta i les passes que s'han de seguir per fer l'elaboració i quan se l'han d'aprendre per explicar-la posteriorment al company que li toqui cuinar.

La tercera activitat, és a dir, la de tercer de primària, va ser una activitat que va sortir millor del que em pensava. Aquesta activitat l'havia preparat per als alumnes de segon de primària, però veient les característiques especials que hi ha a l'escola i xerrant amb la mestra de català vaig decidir posar-la per als de tercer. Consisteix a posar una, dues o tres cançons on es diguin menjars, begudes i coses relacionades amb la gastronomia de les Balears o Catalunya i que els nins i les nines les apuntin. Una vegada hagin apuntat entre tots, totes les coses que hem dit, en grups de tres o quatre persones han de contar una història curta on es descrigui una excursió, torrada familiar, viatge... i hi surtin els menjars i aspectes relacionats amb la gastronomia que hem trobat a la cançó.

L'activitat va anar molt bé. La primera part, que era la d'apuntar les coses que havíem dit al principi, els costava perquè a una de les cançons deia cinc ingredients seguits i no els donava temps a apuntar-los. Llavors els vaig dir que no es preocupessin que durant la cançó ho deia tres vegades així que ho podrien anar apuntat més tard. Com que vaig veure que no va caldre repetir la cançó vaig decidir afegir dues cançons més i a les dues varen agafar totes les paraules a la primera. Una vegada havíem apuntat totes les coses a la pissarra entre tots, com que anàvem bé de temps, analitzàrem els ingredients que teníem i marcàrem els que no eren saludables. A més a més, els vaig explicar algunes tradicions culinàries i menjars que ells no coneixien i sortien a les cançons per tal de facilitar la feina posterior.

Quan varen tenir fet tot això passàrem a la part final i més important per al desenvolupament del treball, que era la part on havien d'escriure la petita historieta creativa amb les paraules de la pissarra. Aquí va venir una de les parts que més em va sorprendre. Així com a primer i segon les activitats que eren d'escoltar o expressar-se verbalment els costaven més i les parts creatives no els costaven tant, a tercer em vaig trobar que la situació era inversa. La part d'escoltar les paraules de les cançons va anar molt bé però llavors, quan havien d'inventar la historieta els costava més ser imaginatius i crear una història original.

A aquesta activitat crec que l'errada va ser, en part, meva, ja que al tancar tant el tema no els donava tant de marge com a la resta d'activitats que tenia per els altres cursos a ser creatius. Sí que es treballaven objectius concrets que em serveixen per avaluar i l'activitat era original, és a dir, era creativa, però l'objectiu de potenciar la creativitat dels infants no s'acabava de

complir així com a mi m'agradaria. Si més no, a la introducció ja està explicat que el meu objectiu és que tant alumnes com mestres siguin capaços de ser creatius. A l'entrevista prèvia que vaig fer a la mestra de català, em va dir que on costa més ser creatius és, sobretot, a les activitats on es treballa la comprensió oral. Si més no, a aquesta activitat queda demostrat que si un mestre vol, es poden fer activitats diferents. Igual que a la de segon, a aquesta activitat es treballa la comprensió oral d'una manera totalment diferent a la que ells estan acostumats, fomentant la creativitat en els nins i les nines i sent els mestres creatius a l'hora de plantejar-la.

Com podem veure, a totes les activitats es mesclen matèries. A la de primer s'ajunta la llengua catalana amb plàstica, a segon amb cuina i a la de tercer s'ajunten llengua catalana i música. En el cas de l'activitat de quart vaig decidir ajuntar la llengua i literatura catalana amb l'assignatura de matemàtiques. Per mi, aquesta va ser la més difícil de pensar ja que no veia la relació que podia haver entre català, matemàtiques i dieta mediterrània. Però la solució la vaig trobar amb l'aspecte més important que va fer que pogués ajuntar aquests tres factors: la creativitat. En aquest cas, els alumnes de quart en grups de quatre havien de pensar i escriure números i aliments de la dieta mediterrània amb un temps limitat. En haver-se acabat el temps havien d'escriure una recepta on trobéssim ingredients que tenien apuntats a aquella llista i els números que havien apuntat. Amb aquests números havien de fer operacions per fer una recepta que tengués sentit.

La primera part d'aquesta activitat era la més simple ja que la instrucció que els vaig donar va ser: durant dos minuts heu d'apuntar tots els aliments que conegueu. Després vaig dir: "ara, durant un minut heu d'apuntar números de l'1 al 400 que siguin rodons (acabats en 5 o 0)". La majoria de grups no varen tenir cap problema per fer aquesta activitat però vaig observar una cosa molt curiosa i és que, tant infants com adults coneixem una quantitat indefinida d'aliments però quan et diuen que tens un temps limitat per posar tots els que saps apareix el bloqueig mental. Els infants es posaven tan nerviosos quan sabien que només tenien dos minuts que estaven més pendents del temps que els quedava que no pas de les paraules que havien de posar, i no els sortien els noms i, per tant, no hi havia tants d'aliments com jo volia. Així doncs, vaig decidir afegir trenta segons més per tal de tenir a la llista una mica més d'aliments. Amb els números va passar el mateix, així que, al ser menys temps, vaig decidir allargar-ho quinze segons més i així hi havia un parell de números més. Una altra cosa que em va sorprendre varen ser les estratègies que feien servir a l'hora d'apuntar els aliments i

números. Hi havia grups que anaven rodant el full, un altre grup feien que un apuntés i els altres anaven pensat, un altre es varen dividir el full i anaven apuntant dos i dos. D'aquesta manera, el grup que es va saber organitzar millor va tenir més noms i números apuntats.

Una vegada acabada aquesta part passaren al segon punt, que consistia a fer una recepta inventada amb els aliments i números que tenien. Aquí vaig veure que, al igual que els de tercer, aquest grup no tenia gaire potenciada la seva capacitat de ser creatius. Els plats que sortien no eren molt originals, llevat d'alguns casos on els nins i les nines volien apuntar tots els aliments que havien posat i llavors no els quedava altre remei que ser imaginatius per tal de poder mesclar totes aquelles coses. Una altra observació que vaig poder fer va ser que els infants als quals els costava més la llengua catalana i gaudien més de fer operacions matemàtiques es centraven a fer sumes i restes per treure les quantitats d'ingredients que necessitaven per la recepta i els altres s'encarregaven d'escriure i crear plats.

Com es veu reflectit, d'aquesta activitat es poden treure moltes conclusions importants i curiositats que em mostren com és cada infant i quins aspectes calen treballar més. Tant va ser així que la tutora de quart em va demanar si es podia quedar els resultats de l'activitat per avaluar ja que li havia agradat molt i trobava que podia treure moltes coses per analitzar i millorar. Per tant, estic molt content de com va anar l'activitat perquè encara que no tot anés perfectament, les coses que no els sortien o no sabien fer em van servir per millorar i avaluar continguts conceptuals, actitudinals i procedimentals.

Com ja hem dit, l'escola CEIP Llevant és una escola amb molts d'infants d'origen migrant i una de les característiques que destaca del centre és el respecte i valors que intenten ensenyar als infants. Així doncs, moltes vegades fan activitats multiculturals per fer veure als nins i a les nines que tots som iguals i erradicar el racisme i prejudicis que duim incorporats de casa. Jo no em vaig voler quedar enrere i vaig fer una activitat de multiculturalitat pels alumnes de cinquè. Al estar tractant el tema de la dieta mediterrània vaig decidir imprimir banderes d'arreu del món i banderes de països de la mar Mediterrània. Llavors, en grups de quatre persones venien a agafar una bandera de cada a l'atzar. Una vegada que tots els grups tenien dues banderes i sabien de quin país eren, havien d'apuntar aliments i begudes típiques d'aquells països per posteriorment fer la carta d'un restaurant inventada on juntessin plats dels dos països podent inventar plats a partir dels que ja existeixen.

Aquesta va ser una activitat divertida de dur a terme, en gran part gràcies al grup de nins i nines que realitzaven l'activitat. Els de cinquè són un grup molt bo a l'hora de fer feina però a

la vegada molt xerradors i és especial la forma de fer les feines que tenen perquè el tutor els permet xerrar i aixecar-se més que a qualsevol altra classe. Aquesta manera de fer les feines es veu reflectida en els resultats. Els infants són més lliures i per tant tenen més desenvolupada la imaginació i la creativitat. L'activitat que jo els vaig presentar, com a la majoria d'activitats, tenia una part on han d'escoltar, pensar o cercar informació i una segona part on em centr en el realment important que és potenciar la creativitat. Com jo ja m'esperava, la part que més els va costar als nins i nines va ser la part de pensar aliments i fer la recerca. Pel que fa a pensar aliments poc a poc anaven pensant i, demanant al tutor i a mi varen poder arribar a fer la meitat de la llista. Però, pel que fa a la recerca d'informació, els costava molt més. Hem de tenir en compte que la majoria d'aquests infants venen de famílies amb un nivell econòmic molt baix i per tant no disposen d'ordinadors a casa, així que tot el que saben d'informàtica és el que aprenen a l'escola. A més, els ordinadors portàtils de l'escola no són gaire bons i la falta d'una biblioteca escolar, i per tant, la falta de llibres de text on cercar informació, els dificulta l'aprenentatge encara més. Sabent que tot això els influència molt, arribem a la conclusió de per què els costa tant aquesta part. Així i tot, amb ajuda tots els grups varen ser capaços de treure tots els aliments que havien de treure per poder elaborar una bona carta per al seu restaurant. La segona part de l'activitat, aquella on es potencia la creativitat dels nins i nines, va ser la que va anar millor. Una vegada tenien tots els aliments varen crear les cartes per al seu restaurant. Les cartes, més que creatives a l'hora de l'elaboració dels plats inventats, eren creatives a l'hora de posar un nom al seu restaurant i de fer el disseny de la carta. Per a fer la carta els vaig donar una cartolina i no els vaig donar cap més instrucció a part de les que ja he dit abans. D'aquesta manera tenien molta llibertat creativa. Els resultats varen ser bons, tal i com m'esperava, encara que pensava que hi hauria molt més plats inventats que no pas els que varen acabar posant. Una errada que crec que vaig fer va ser no especificar que els plats inventats per ells havien de tenir explicats els ingredients que duien ja que d'aquesta manera jo em podia assegurar que havien pensat a ajuntar aliments dels dos països per elaborar el seu plat imaginari. Quan estaven fent la carta i jo veia un plat inventat els demanava a veure què duia aquest plat i així jo vaig poder comprovar que estaven fent bé el que els demanava però això, per llàstima, no es veu reflectit en el resultat final.

Així doncs, la part que m'interessava, que era la part creativa em va funcionar correctament sorprenent-me la capacitat que tenien molts de grups de fer una elaboració de la carta creativa

pel que fa a la part estètica, amb dibuixos i dissenys molt ben estructurats i uns títols originals mesclant els dos noms dels països que els havien tocat. I més enllà de la creativitat estic content que hagin treballat amb la recerca d'informació ja que és una cosa que a dia d'avui és molt important i ells no tenen els recursos per fer-ho molt sovint i gràcies a aquesta activitat ho varen poder fer una mica. També estic content d'haver treballat la multiculturalitat veient els diferents menjars de tot el món i observant com els infants anaven compartint informació del que menjava cadascú al seu país i gaudint d'explicar-ho als altres.

Per acabar, passem a l'activitat duita a terme a la classe de sisè. Aquesta a part de ser la primera que vaig pensar, també va ser la primera que vaig anar a mostrar a l'escola i, a partir d'aquesta, vaig poder anar intuïnt el nivell al que estaven la resta de grups i anar plantejant un tipus d'activitat o un altre. Amb aquesta activitat tornam a veure que el meu treball no se centra sols en la creativitat dels nins i de les nines sinó també en la dels docents, demostrant que es pot potenciar la creativitat a l'hora de fer expressió escrita d'una manera original i divertida. Com he dit abans, aquesta activitat és diferent a les altres per un parell de coses. En primer lloc, és l'única que no mescla el català amb altres assignatures, però també és l'única que no està dividida en diferents parts, sinó que va tota seguida i se potencia la creativitat de principi a final. El que havien de fer els alumnes era escriure una història a partir de les coses que els tocava a una bossa que jo repartia. Aquesta paraula de la bossa havia d'aparèixer a la seva història. Cada cinc minuts es feia un canvi de bossa per tal que haguessin d'afegir un altre objecte a la seva història. A més, a la pissarra tenien unes paraules relacionades amb la dieta mediterrània que havien de sortir en algun moment. D'aquesta manera m'assegurava que fos la història que fos, xerrarien d'aspectes relacionats amb la dieta mediterrània.

Una vegada feta l'explicació i assegurant-me que tothom havia entès el que s'havia de fer els nins i les nines començaren a fer l'activitat. Observant els resultats, es veu que la majoria va intentar ficar la majoria de les paraules de la pissarra a la primera frase. Aquesta és una estratègia bona, ja que si alguna cosa els impedia ser tan creatius com volien ser, eren aquelles paraules i, al posar-les al principi s'asseguraven poder parlar del que volguessin més envant. Altres alumnes no ho va fer així, sinó que va anar centrant-se amb els objectes que tenien a la bossa i les paraules de la pissarra les anaven passant repartides per el text així com anaven podent. Finalment, hi havia els més despistats que començaven a escriure sobre el que ells volien i al final del text s'adonaven que no havien dit res sobre les paraules de la pissarra i intentaven posar-les al final encara que el seu text no tengués molt de sentit. Aquí veim

llavors que hi ha diferents estratègies a l'hora d'escriure un text creatiu amb algunes condicions. Algunes estratègies van millor que altres però totes són vàlides i els serveixen per complir l'objectiu principal, que és el de crear una història creativa.

Pel que fa als objectes que tenien a les bossetes que jo els vaig repartir, majoritàriament no varen tenir problemes per introduir-los al text. La més fàcil de posar sempre va ser la primera ja que iniciaven el text d'una manera en la qual tengués sentit el que deien posant l'objecte inicial. Després els era una mica més difícil introduir l'objecte que els havia tocat al fer el canvi de bossa, però la gran majoria no va tenir problemes. Als que els costava més introduir l'objecte a la seva història, de cada vegada se'ls anava complicant una mica més l'activitat ja que cada cinc minuts fèiem un canvi i veien com se'ls anaven acumulant els objectes més les paraules de la pissarra i no sabien com introduir-ho a la història. Si més no, al final, tots els alumnes varen ser capaços d'introduir els quatre objectes que els havien tocat, encara que alguns tenien històries fora gaire sentit, però jo em vaig quedar content amb els resultats que havien sortit ja que la majoria eren històries molt originals i vaig poder comprovar com els nins i les nines havien gaudit molt de realitzar l'activitat i treient uns resultats sorprenents tant per mi com per ells mateixos.

Llavors, una vegada tretes les valoracions de cadascuna de les activitats podem dir que, en general, les activitats han anat bé i s'han aconseguit els objectius marcats. Si hagués de treure un aspecte negatiu ha estat la falta de temps. Per preparar les activitats i presentar-les ho vaig haver de fer tot en dues setmanes perquè l'escola acabava per les vacances de Nadal i si no ho feia llavors ja no ho podria fer. Això em va condicionar a l'hora de fer una activitat o una altra ja que totes s'havien de poder fer amb només una sessió i això, en algunes de les activitats va fer que fos difícil aconseguir els objectius que volia. Així i tot, al final, amb més o menys canvis s'han arribat a fer totes les activitats i a cada una d'elles s'ha potenciat la creativitat, ja sigui en els nins i nines a l'hora de realitzar l'activitat o en els docents a l'hora de plantejar-la. Tant la mestra de català com els tutors i tutores com els alumnes han quedat contents en totes les activitats i han après coses noves a partir de la creativitat fent que a la majoria d'activitats els mestres em demanessin una còpia dels resultats per avaluar als alumnes i prendre nota de les activitats per fer-les més envant a altres cursos. Per tant, estic satisfet amb els resultats i de la meva feina.

5. Conclusions

Una vegada acabat el treball passem a extreure les conclusions. En línies generals podem dir que el treball ha seguit el curs que volia des del començament, encara que s'han hagut d'anar fent algunes modificacions per tal de beneficiar el desenvolupament d'aquest. El treball ha començat amb un marc teòric on he cercat referències on es parlés de creativitat, creativitat a l'hora d'ensenyar llengua catalana, creativitat culinària, relacions entre llengua catalana i cuina... Quan he tingut totes les referències necessàries per situar en context el treball he passat a fer el marc empíric, el qual consta d'una entrevista prèvia a la mestra de català del CEIP Llevant que m'ha servit per saber moltes més coses del centre, com per exemple, la línia metodològica que segueixen, com es fan les classes de català, quines activitats costa més que siguin creatives, etc.

Més envant trobem les activitats, que és el punt més important d'aquest treball. Les activitats, pensades i realitzades a l'escola per mi, es centren el foment de la creativitat tant dels alumnes com els mestres, seguint un fil conductor, que és el de la dieta mediterrània. S'han presentat sis activitats, una per cada curs de primària en les quals es fan servir un tipus d'activitats que ajuden a fer-les més creatives i dinàmiques. Aquest tipus d'activitats es diuen multidisciplinars. Ja presentades les activitats, s'han extret les valoracions. El que queda més clar és que el principal problema que m'he trobat a l'hora de dur a terme les activitats i presentar-les ha estat la falta de temps. Això m'ha duit a fer que activitats que estaven pensades per dues o tres sessions s'hagin hagut de fer en una sola sessió, modificant així el resultat que volia obtenir. Si més no, totes les activitats han estat ben rebudes per els mestres i alumnes de l'escola deixant un bon resultat final que em mostra la bona feina que hi ha al darrera.

A l'escola he après coses noves sobre creativitat. Sobretot he après a veure com funciona un centre unit a través d'un projecte comú, en aquest cas la dieta mediterrània. He pogut observar com si els mestres s'organitzen bé i tothom posa de la seva part es poden fer moltes activitats creatives i motivadores per als infants. A més he après a que a través dels ambients és molt més fàcil ser creatiu ja que no estas tan pendent del currículum com a la resta d'assignatures, si més no, he vist que si un s'esforça i cerca maneres de potenciar la creativitat, en tot moment es pot fer una activitat creativa. Per altra banda, he pogut comprovar com hi ha molts factors que poden canviar una activitat i que no tot depèn de si es

potencia bé o no la creativitat, imaginació i motivació, sinó que hi ha factors externs com, la falta de pressupost, la falta d'implicació de les famílies, el no tenir en compte segons quins aspectes... que influeixen molt. Finalment he après que es pot ser creatiu de moltes maneres; individualment, en grup, en parelles... i que es pot representar de mil maneres; amb dibuixos, oralment, per escrit, etc.

Per tant, podem dir que no hi ha gaire informació on es parli de creativitat a l'hora d'ensenyar llengua catalana. Els pocs llibres que en parlen es basen en l'escriptura creativa. Més enllà, ha estat un encert ajuntar-ho amb la cuina perquè m'ha donat resultats interessants i originals. La falta de temps ha estat un problema que m'ha fet replantejar les activitats, al igual que el fet de donar-li més importància a la dieta mediterrània, però el resultat final ha estat bastant bo, cosa que confirma que l'objectiu del treball s'ha complert ja que s'ha potenciat la creativitat en totes les activitats i s'han tractat tots els temes que es volien tractar. A més, he après moltes coses noves que em serviran en un futur com a docent.

6. Bibliografia

¿Qué es la escritura creativa? Cursos y talleres literarios | Central de Escritura (18 de febrer de 2018) *Estela dice*. Recuperat de <https://centraldeescritura.com/blog/que-es-la-escritura-creativa/>

¿QUÉ ÉS LA DIETA MEDITERRÀNIA? (6 de gener de 2020). Recuperat de <https://dietamediterranea.com/ca/nutricio-saludable/>

Asociación de Educación para la Salud (ADEPS). (2001). *Educación para la salud: la alimentación y la nutrición*. Recuperat de <http://www.ceapa.es/sites/default/files/Documentos/educacion%20para%20la%20salud.pdf>

Alonso, F. (2001). Didáctica de la escritura creativa. *Tarbiya, revista de Investigación e Innovación Educativa*, (28), pp. 51-64.

Ricarte, J. M. (2000). *Creatividad y comunicación persuasiva* (Vol. 4). Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Castaño, V. P. (2013). *Cocina creativa o de autor*. Ediciones Paraninfo, SA.

Centre (22 de desembre de 2015). Recuperat de <https://ceipllevant.wordpress.com/centre/>

- Comas, D. C., Sanjuan, M. L., & Pinyol, G. S. (1993). *Ensenyar llengua* (Vol. 106). Barcelona: Graó.
- DIEC. (2019). [online] Recuperat de: <https://dlc.iec.cat/results.asp?txtEntrada=creativitat&operEntrada=0> [Accessed 27 Dec. 2019].
- DIEC. (2019). [online] Recuperat de: <https://dlc.iec.cat/results.asp?txtEntrada=literatura&operEntrada=0> [Accessed 27 Dec. 2019].
- ERNST, Max. *Escrituras*. Traducción española de Pere Gimferrer y Alfred Sargatal. Barcelona: Ediciones Polígrafa S. A., 1982.
- Espeitx, E., & Gracia, M. (1999). La alimentación humana como objeto de estudio para la antropología: posibilidades y limitaciones. *Áreas. Revista Internacional de Ciencias Sociales*, (19), 137-152.
- Goñi, A. (1999). *Desarrollo de la creatividad*. San José, Costa Rica: EUNED.
- Institut d'Estudis Catalans - Diec2. (10 de gener de 2020). Recuperat de <http://mdlc.iec.cat/results.asp?txtEntrada=gastronomia>
- Llei Orgànica per a la Millora de la Qualitat Educativa (2013). Currículum de llengua catalana i literatura de l'educació primària. Recuperat de: http://weib.caib.es/Normativa/Curriculum_IB/primaria_lomce/curriculum_llengua_catalana_i_literatura.pdf
- Llei Orgànica per a la Millora de la Qualitat Educativa (2013). Currículum versió consolidada de l'educació primària. Recuperat de: http://weib.caib.es/Normativa/Curriculum_IB/versio_consolidada/versio_consolidada_ordre_avaluacio_primaria.pdf
- MARTÍNEZ, I. R. (1984). La creatividad. *Ceac, España*.
- Powel Jones, T.: *El educador y la creatividad del niño*. Narcea. Madrid, 1973.
- RAE. (27 de desembre de 2019). *Diccionario de la lengua española | Edición del Tricentenario*. Recuperat de <https://dle.rae.es/creatividad+>
- RAE. (27 de desembre de 2019). *crear | Diccionario de la lengua española*. Recuperado de <https://dle.rae.es/crear>

- RAE. (27 de desembre de 2019). *literatura* | *Diccionario de la lengua española*. Recuperat de <https://dle.rae.es/literatura?m=form>
- Rodari, G. (1992). *Escuela de fantasía. Reflexiones sobre educación para profesores, padres y niños*. Traducción de Carlos Mayor, Barcelona: Blackie Books, 192 pp.
- Rodari, G. (1999). *Gramática de la fantasía: introducción al arte de inventar historias* (Vol. 2). Ediciones Colihue SRL.
- Sunyol, V. (2013). *Esriptura creativa: Recursos i estratègies*. Grupo Planeta Spain.
- Sunyol, V. (1992). *Màquines per a escriure: recursos per a l'animació a la creativitat escrita*. Barcelona: Eumo editorial.
- Toro Alé, J. M. (1983). Creatividad y literatura: hacia una metodología creativo-lúdica de la composición escrita. *Cauce*, 6, 245-281.
- Torrens, D. B. (2019). *Neurociencia para educadores: Todo lo que los educadores siempre han querido saber sobre el cerebro de sus alumnos y nunca nadie se ha atrevido a explicárselo de manera comprensible y útil*. Barcelona: Ediciones Octaedro.
- Vásquez, N. G., & Villalobos, P. Q. (2005). La enseñanza y aprendizaje de la Literatura en complicidad con las Artes Plásticas. *Pensamiento actual*, 5(6).

7. Annexos

Entrevista a la mestra de llengua i literatura catalana del CEIP Llevant

Quina metodologia feis servir a l'escola?

L'escola està formada per dues comunitats d'aprenentatge: la comunitat de petits (des de 4t d'EI fins a 2n d'EP) i la comunitat de grans (des de 3r fins a 6è d'EP). A la comunitat de petits treballen per ambients, fan tallers i projectes. A la comunitat de grans es fan tallers, projectes a nivell de centre, aprenentatge basat en projectes i el treball cooperatiu com a recurs clau per al procés d'ensenyança - aprenentatge.

Les àrees instrumentals es treballen de manera interdisciplinària a través de la resta d'àrees, projectes i tallers.

Aquesta línia metodològica, juntament amb la docència compartida, afavoreix en gran mesura l'atenció a la diversitat.

A les classes de llengua catalana es fa servir aquesta mateixa metodologia?

Sí, es treballen els diferents blocs de continguts a les sessions d'aprofundiment de l'àrea així com als projectes d'aula, RTP, ICAPE, Teatre i els diferents tallers. Tot això sempre per treball cooperatiu, de tal manera que tots i cada un dels alumnes puguin desenvolupar al màxim les seves potencialitats.

Quines estratègies fas servir a l'hora de potenciar la creativitat a les teves classes?

Es proposen activitats multinivell: activitats amb diferents nivells de dificultat, presentades a través de diferents formats i procurant, en la major mesura possible, que estimulin el pensament crític i divergent.

Creus que és suficient?

No, pens que la creativitat es potencia més al tallers i projectes, on les sessions són menys estructurades i les propostes d'aprenentatge més diverses i competencials.

Creus que és bo mesclar assignatures si això beneficia al tema que es tracta?

Totalment, com ja he dit abans, treballar els objectius i continguts de cada àrea de manera interdisciplinària és clau per al desenvolupament de les competències.

Quan veus tu que els alumnes estan més motivats a aprendre i fer coses a classe?

Quan allò que es treballa parteix dels seus interessos i quan l'objectiu és elaborar un producte final que hagi de ser mostrat fora de l'aula, inclús fora del centre. És a dir, la motivació augmenta quan realitzen activitats significatives per a ells que tendran repercussió a nivell de companys, família, carrer, ... Com per exemple escriure contes per als nins i nines de la comunitat de petits, elaborar un díptic sobre la història del dijous bo, les notícies de RTP, els productes elaborats a la cooperativa, ...

Per tant, creus que potenciar la creativitat ajuda a que se'ls quedi abans la informació?

Sí, així com també potenciar el desenvolupament de les diferents competències claus a través de propostes d'aprenentatge competencials i significatives per als alumnes.

Quina de les branques de la llengua catalana creus que és la que et permet més joc amb el tema de la creativitat?

Sense cap dubte, l'expressió escrita i l'expressió oral.

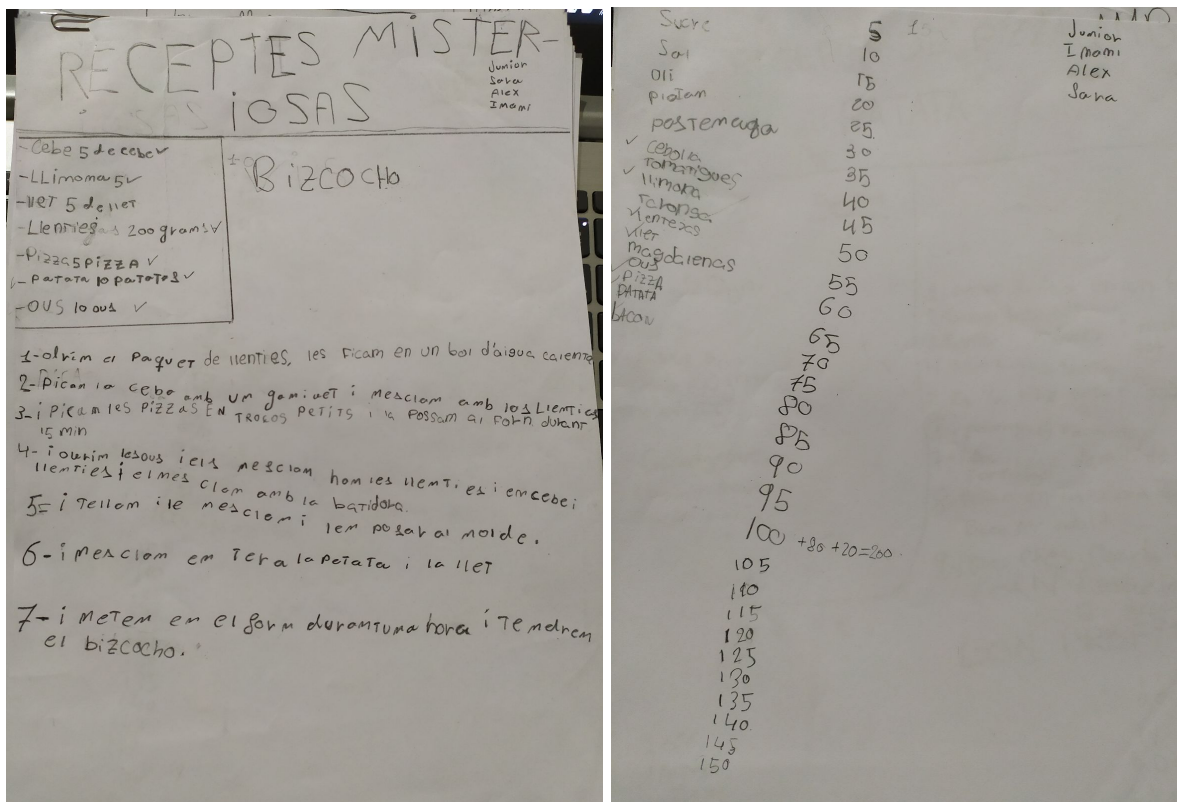
Creus que es potència suficient?

La metodologia que seguim al nostre centre permet potenciar la creativitat i, de fet, ho fa, però mai és suficient.

Què creus que hauria de fer la comunitat educativa per millorar aquesta situació?

Deixar de sentir pressió per treballar tot el currículum i definir molt clarament una línia de centre amb activitats base per a tots els blocs de continguts que potenciïn la creativitat i el pensament divergent.

Activitat quart

RECEPTA DE PIZZA AMB PATATA

Ingredients

- Farina 20gm.
- ous 3.
- patates 5.
- Tomàtiga 100gm.
- còivot 355.
- Formatge 245.
- Peperoni 1000.
- Bacca d'ou

COMENÇAMENTS

1. Passar farina en un bol
2. Passar tres ous
3. Fregir 5 patates i mesclar lo tot
4. Fregir 100gm de Tomàtiga
5. En la pizza posar 355 còivot
6. Posar 245 formatge
7. Peperoni 1000 de vall de el formatge
8. Posar en la pizza 1000 Bacca d'ou adalt
9. Després ficar lo al FORN i posar lo a 180 graus.

BON PROFIT!!

0000
1111
6006
1111
0000

IKER
Itxar
Manuel

Manuel
Itxar
Iker

Ingredients

- Poma 1
- sucre 2
- sal 1000/10
- Platan 15-7
- taronja 20
- oli 3
- PIZZA 30
- formatge 40
- colacat 20
- Taronja 245
- patates 45
- Tomàtiga 45
- Aigua 40
- Suc de taronja 5
- Pollo
- Tomàtiga 1000

cuixot

0
0
0

0000
1111
6006
1111
0000

Activitat cinquè

MARRODIANO MENU

MARROQUIMS / IN DIS

- KEBAB AMB MASALA DOLÇA.
- PEB RES COENTS AMB CUS CUS.
- ALBONDIGES PICANTS.
- POLLASTRE TARDORI AMB TAGIN.

POSTRE

- MIL FALL.
- DAULAT KI CHAAT.
- MITHAA PAAN.

PLATS INVENTATS

- TASALA PARUNIFA.
- TARHA MARATI.
- ASPU MANTU.

BEBIDAS

- TE AMBERBA SANA.
- SAMOSAS.
- PAKORA.
- SWEETS.
- NAAN COOKIE.

ARES

MENJAR:

- Paella
- Carn estofada
- Pa amb oli
- Tortada Argentina
- Peixos / Dorada salmo...
- Enpanades
- Xtori pan
- pepitode lomo
- Piza de platan
- Milanesa

BEBIDES:

- Mate
- Suc de taronja
- Aigua
- Vi, pate
- terere
- Chicha
- Cervesa Quinmes
- Vi Blanc

POSTRES:

- Empanaditas
- Alfajores
- Tarta de Sarmatae
- Cupkita

EL RESTAURANT JAPOFRANCA

Menu

- Sushi - Bages
- Pa Gamba - truite Francesa
- croissant - pop
- culant - salmo + truite
- Gales macarons - sopa d'gamba
- Gyuzas de pollo - creps
- Quiche - ramen
- Naruto - Padlette
- Tempura - ratatouille
- Nigiris - patatas gratinadas
- Tatakis - sopa de cebolla
- sashami - moules frites
- Foie gras - yakisoba
- Gorgot - Hanatura
- anaco de vana - sake
- Cuy a la Bergonesa - kakigoti

Platos

- Shogei
- panlatue
- Niginadas
- croissapop
- ulamo
- macaba
- Gyure
- Quimen
- Na cobette
- Temtouille
- Niginadas
- Tatsocebo
- Sashimou
- Toig yak
- Escarhuca
- anka sake

Activitat de sisè

Jimmy Robles 17/12/19

Un viatge a Itàlia

Avi m'en vaig a Itàlia amb uns amics meus que són pagèsos. A les quatre m'en vaig amb un globo aerostàtic i vaix veure tot Itàlia, avants de anar a fer la paella em vaix anar al mercat i vaix comprar una pulsere amb quatre cobers. quan varem anar a menjar la paella em vaix acordar de que jo estic obes i he de fer dieta i li vaix dir que mames podia menjar arros blanc, i grueta pero caran no podia menjar perque la carn te grasa. Mentres esperava el meu arros blanc em vaix posar els air-pods i m'en vaix seure a la cadira davant de la torradora. Avants de anar me dema a l'aeroport vull anar a un torneig de bolos i vaix quedar segon al torneig al dia següent vaix anar a l'aeroport a l'uit si'avia i anar me cas a Mallorca.